

Yazar Hakkında

1979 yılında Diyarbakır'da doğdu. Harran Üniversitesi Müzik Öğretmenliğinden 2002 yılında mezun oldu. 2021 yılında Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi Müzik Bilimleri Müzikoloji alanında tezli yüksek lisans yaptı. Aynı yıl Sağlık Bakanlığı GETAT Uygulayıcı Müzik Terapisi eğitimi alarak müzik terapisti oldu. Akademik çalışmaları için bir süre Irak'ta bulunarak "Ezîdî Topluluğu'nda İnanç Müziği" kapsamında bilimsel çalışmalar yaptı. Halen kamuda müzik öğretmeni olarak çalışmaktadır. Evli ve üç çocuk annesidir.

Yazarın *Ruha Üflenen Nefes, Kanatları Koparılan Çocuklar* isimleriyle yayımlanmış iki kitabı vardır.

DESTEK YAYINLARI: 1849
EDEBİYAT: 410

ZEYNEP YAVUZ / KIRK DOKUZ

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, yayınevinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

İmtiyaz Sahibi: Destek Yapım Prodüksiyon Dış Tic. A.Ş.
Genel Yayın Yönetmeni: Ertürk Akşun
Yayın Koordinatörü: Özlem Esmergül
Üretim Koordinatörü: Semran Karaçayır
Editör: Selda Terek
Son Okuma: Kemal Tokgöz
Kapak Tasarımı: Tuğçe Ekmekçi
Sayfa Tasarımı: Ebru Aydın
Sosyal Medya-Grafik: Mesud Topal
Reklam ve Tanıtım: Selen Çavuşovalı-Işıl İlgt Şimşek

Destek Yayınları: Kasım 2023
Yayıncı Sertifika No. 43196

ISBN 978-625-6608-13-9

© Destek Yayınları
Abdi İpekçi Caddesi No. 31/5 Nişantaşı/İstanbul
Tel. (0) 212 252 22 42
Faks: (0) 212 252 22 43
www.destekdukkani.com
info@destekyayinlari.com
facebook.com/DestekYayinevi
twitter.com/destekyayinlari
instagram.com/destekyayinlari

Destek Dukkan

Deniz Ofset – Çetin Koçak
Sertifika No. 48625
Maltepe Mahallesi
Hastane Yolu Sokak No. 1/6
Zeytinburnu / İstanbul
Tel. (0) 212 613 30 06

ZEYNEP YAVUZ

KIRK DOKUZ

49 Yıl Boyunca Yaşayan Bir Umudun Hikâyesi...

Yazardan Önsöz

Bir varmış, hep varmış. Bu hep var olanın adı “Aşk”mış. Yeri, iklimi, kimliği, dili, dini, yaşı belli olmayan aşk, bazı topraklarda sert esen rüzgâr, bazılarında ise kasırga misali dağıtır, parçalar ve her bir parçayı da savurarak birbirinden uzaklara yollarmış...

Bu roman bizi geçmişin kırık aynalarına taşıyor. Hikâyemiz, duygularını kültürel kodlarından ve toplumun beklentilerinden yola çıkarak gösterebilen, aşkı yıllarcailmekilmek ruhuna işleyen bir Anadolu kadının yaşadıklarını anlatsa da, aslında buradan hareketle bizi tarihin tozlu raflarında kalan kadınların sevdası ile günümüz kadınının sevgi ve bağlılık anlayışı arasında bir köprüye ulaştırıyor. Bir dönemin toplumsal hafızaya kazınan travması, süreçteki pek çok insanın ve hatta sonraki nesillerin benzer kaderi taşımalarına sebep oluyor. Ve buradan inanması güç ama gerçek hikâyeler, destanlar doğuyor.

Kadınlar... Renkleri, görünümleri, yaşantıları, kültürleri farklı olsa da çocuk kalan kalplerleriyle hayatı doğuran, onlarla birlikte yeniden ve yeniden doğan kadınlar, tarihin tekerrür eden sayfalarını aralamamıza vesile oluyor.

Saygı ve Sevgilerimle,
Zeynep Yavuz

Editörden Önsöz

Değerli okurumuz,

Biliyorsunuz, her hikâyenin ardında onu var eden yaşanmışlıklar, travmalar, coşkular, hüüzünler, başka meseleler yatar. Toplumsal karakteri, kültürel kalıpları, yaşanan coğrafyanın yarattığı kaderi ve kaçınılmaz olanı anlayabilmek için, destanlaşan hikâyeleri bambaşka bir gözle defalarca okumak ve “Neden?” diye sorgulamak gerekir. Lisana girmiş her söz, bir giysiye yansıyan her renk, bir yemeninin oyası, bir kadının çektiği sürme, bir türkü nağmesi, bir bakış, çekingence bir göz kaçırış, sofraya gelen bir yemek, yemekte kullanılan baharat, bir ritüel, bir inanış, bir tepki, bir başkaldırı, bir kabulleniş, bir umut, bir zafer, bir yenilgi bile önceki hikâyelerin çıktısıdır.

Yazarımız bu kitabında, 49 yıl süren bir bekleyişi anlatıyor. Kimseyi kırıp dökmeden, sadece sevgi temelli bir hikâye sunarken önümüze, esasında bizlere diyor ki: “Bu, buzdağının görünen yüzü...”

Kitabı bu bağlamda okumanızı öneriyorum. Çünkü o zaman satır aralarında, sadece herkesin kendine göre haklı olduğu bir dünyanın naif aşk hikâyesini değil, o aşka malzeme olan diğer tüm hayatların bir kesitini göreceksiniz.

*Sevgi ve Saygılarımla,
Selda Terek*

Annem Halise'ye...

“Senin için ölürüm dedi.
Benim için zaten öldün dedim.
Cesedini alıp çıktı...”

Küçük İskender

Sakin ve huzurlu olmam gerektiğini defalarca hatırlatan doktorumun dediklerine harfiyen uyacağıma dair söz verip ayrılmıştım hastaneden. Yağmur çiseliyordu. Normalde etrafta amaçsızca yürüyen insanlar bile yağmurla birlikte adımlarını sıklaştırmış olacak ki herkes son sürat geçiyordu önümden.

“Uzun süre araba kullanmayacaksın.” Böyle demişti doktorum. Peki, o halde biraz yürür, sonra uygun bir yerden taksiye binerim düşüncesiyle temiz havayı ciğerlerime çektim. Şehrin göbeğinde hangi temiz hava? Yine de hastaneden çıktın mı, her hava temiz geliyor insana.

Gökyüzüne bakınca yaşadıklarım canlandı zihnimde. Pek çok anı silikleşmiş olsa da, hafızamda kalanlar bir tren istasyonunda duran bankın önünden geçen kara tren gibi aktı gitti. Şükretmek geldi içimden, bir de dilek dilemek... Eskiden olduğu gibi, sonu gelmez isteklerimi süslü cümlelerle ardı ardınca sıralamak yerine, bu sefer sadece kayan yıldızdan “sağlık” diledim; en çok ona ihtiyaç olduğundan... Sağlık olmadan hiçbir şey yoktu. Bunu defalarca tecrübe etmiştim ama bu seferki... Belli ki iz bırakacaktı. Yaşadıklarımı hak etmemem, bunların başıma gelmeyeceği ve beni darmadağın etmeyeceği anlamına gelmiyormuş meğer. Ama toparlamak için zamana ihtiyacım vardı

sadece. Kendime söz verdim: Yaşam senfonime kaldığım yerden devam edecektim.

“Aşk acısı... Aşk, ona yüklediğin anlam kadar yakar canını...”
Şimdi nereden düştü bu cümle aklıma? Ama öyle sahiden. Canın yanmasın diye hiçbir şeye anlam yüklediğinde, tatsız tuzsuz, eksik bir yemekle geçiştirmiş gibi oluyorsun öğünlerini. Ne doyuruyor ne de haz alıyorsun.

Kırk bir yaşında ve edebiyat fakültesinde öğretim üyesiyim. Mesleğim gereği yüzlerce aşk hikâyesi okumuşluğum var ama bu aşklardan hiçbirinin yanından bile geçmediğimi söyleyebilirim. Ayrıca ben de o koşulsuz güvenenlerdenim. Hayal kırıklıklarım da bu yüzden devasa oluyor. Her neyse... Sevmenin bir ömür boyu olanını ararken hep kısa vadeli ilişkileri “bu seferki öyle” sanmakla heba ediyoruz zamanımızın büyük kısmını. Birinin beni delicesine sevebileceğine olan inancımı çoktan yitirdim.

“Kim bilir, belki biri gelir, gece kâbuslardan uyandıığında kendi kalbinin ritmini dinleterek uyutur seni, sonra da ılık bir rüzgârın tenini okşadığı gibi yoldaş olur bedenleriniz sabaha kadar...” gibi ağdalı ve dünya gerçeğinden bihaber cümlelerle beni avutmaya kalkanlar oldu, gülüp geçtim.

“Yemişim aşkı da acısını da... Süper kahramanların bekleyince gelen kişiler olmadığını, bilakis onları bizim yarattığımızı öğrenemediniz mi daha?” dedim onlara. Yüzüme aval aval bakanlar oldu. Yine de felsefem, “Dolu dolu yaşa hayatını, sonra bak bakalım bir süper kahraman yaratmayı becerebilecek misin?” şeklindedir. Kim bilir, belki bir gün...

İşim beni bekliyordu. İş deyince gözlerim derhal ellerime gitmişti. Neyse ki mürekkep lekesi yoktu bu sefer. Sağ elimin başparmağına baktım, dokundum; orada bile leke yoktu. Hoş, artık Sinan da

yoktu. Zihnimde bir yerlerde gizli bir kapı varmış da açılması yasakmış gibi tuhaf bir hisse kapılarak, hatırlamaktan korkarcasına düşünüyordum onu. Sinan neden yoktu, olsa daha mı iyi olurdu? Koca dört yılını onunla geçmiş, öyle söyledi tanıyanlar. Kendimi garip, yarı yolda bırakılmış, kurumuş, bir daha ulaşamayacağım bir yüksekliğe tırmanmışım gibi hissediyor olmam normal mi? Boşlukta, eksik, köksüz...

Hastanede başıma bağlanan kablolardan olmalı; geçmişe ait hatırladığım her şey eksik, yarım yamalak. Kiminin başı silik, kiminin sonu yok. "Neyse, bitti gitti her şey!" diyen doktorum gelince aklıma, yürüyerek devam ettim yoluma.

Ayaklarım beni Avcılar sahilindeki balıkçıların yanına taşıdı. Saydım, tam dokuz kişiydiler. Oltalarını denize salmış, çevrelerinden kopmuş, bihaber... Ya da sadece öyle görünüyorlardı, bilmiyorum. Yalnızlıklarıyla mutlu, kimsesizliklerini kovalar gibi... Kimsenin kimseyle ilgisi yoktu ama hepsinin ortak bir gayesi vardı besbelli: unutmak için uğraşmak. Benim tersime. Ben hatırlamak için uğraşıyordum. İçim ürperdi aniden. Hava serindi ama ondan değil galiba...

İyot ve tezgâhta kalmış balık kokusunun kesif karışımına aşinayım; nedensiz, saçma bir huzur yaratıyor zihnimde. "Çok şükür," dedirten bir huzur... Ekim ayı olmasına rağmen ağaçlar yapraklarını dökmek için direniyordu. Balıkçıları yandan gören, birkaç masalık bir çay ocağı çarptı gözüme. "Çay 5 lira" yazıyordu. Eski, yuvarlak bir ahşap masanın yanındaki iki plastik sandalyeden beyaz olanına oturdum.

Karşı bankta iki genç öpüşüyor, arada bir de birileri onları gördü mü diye sağa sola bakarak etrafları kontrol ediyorlardı. Ne kadar heyecanlı ve ürkekti halleri. Yalandan, aldatmalardan uzak... Onlar gibi masum olmak istedim. Kız gülümsüyordu. Erkeğin

omuzları dikti ama tedirginliği yüzünden okunuyordu. Kız cilveli hareketlerle konuşuyor, arada erkeğin yanağını dudağına yakın kısmından öpüyordu. Erkek de yalandan dönüp sanki yanlışlıkla kızın dudağına değiyormuş gibi yapıyordu. Sonra sesler geldi kulağıma; belli ki benim dışımda başka izleyenler de vardı onları.

“Çoktan gitmiştir kızlığı bunun. Vah, vah! Anası babasına yazık, ne hallere kaldık! Eskiden kız kısmı...”

Sinirim bozuldu, “Size ne be!” demek istedim, sustum. Ama ters ters baktım yüzlerine. Kimse bakışlarımı fark etmese bile...

Hiç susmayan kornalara, balıkçılardan şanslı olanların kahkahalarına, arkadan, “Seni kimler aldı, kimler öpüyor seni?” diyen Sezen Aksu şarkısına, kulağımın dibinde, “Taze, sıcak simidiyeee!” diye yanık sesiyle çığırان simitçiye aldırış etmeden, ertesi günden itibaren yeni bir düzen kurup yaşamaya başlama planları yapıyordum zihnimde.

“Tomris, sen yeniden doğdun.” İşaretparmağına havaya kaldırarak, “Bak, çok dikkatli olacaksın. Bir daha travmaya veya strese bağlı kanaman olmamalı!” demişti doktorum.

Taksiye el kaldırdım, durdu, bindim. Art arda görüntüler, uçuşan sahneler geçiyordu zihnimden ve eliyordum bazılarını... İki yıl süren hastane maceram bitmiş miydi sahi? Bütün kararlılığımla cevap verip, “Bitti,” diyordum. “Artık bitti...” Hayatımda değişen önemli şeyler vardı tabii; Sinan... Yine Sinan... Niye tekrar döndüm ona şimdi? Yoktu artık yanımda ve ben neden yanımda olmadığını bir türlü anımsayamıyorum. Ama onunla ilgili bir şeyler vardı sanki... Hiç de gelmedi ziyaretime, görmedi beni. Küsmüş müydük ki biz? Sorun neydi? Kurcalamalı mıydım? O mu darılmıştı bana, ben mi ona? Yaşıyor muydu? Sanki böyle biri hiç olmamış gibi... Sorduğumda da kimse cevap veremiyordu. O sadece aklımda kalan bir

isim miydi yoksa, bilmiyordum. En kötüsü de bu galiba. Evdeki boş yüzük kutusunun altında yazan, “Sinan Bey alacak,” notu dışında bir iz yoktu ki ondan. İşin iyi tarafı şu ki, hayatındaki önemini tam olarak anımsayamadığım insanlar için yas süren de farklı oluyor; üzülse mi üzülmesen mi ya da tam olarak geçti mi bilemiyorsun.

Eve geldiğimde saatin epey ilerlemiş olduğunu gördüm. Uyumak için avucuma aldığım sarı-beyaz haplara gülümsedim. Uzun zamandır en iyi dostum o haplardı çünkü bana deliksiz bir uyku sunuyorlardı. Şu kadarını söyleyeyim: Ne zaman ki zihnini devreden çıkarıyorsun, işte o zaman iyileşiyor bedeninin ve ruhunun. Onlara gülümsemekte haksız mıyım yani?

Her zamanki gibi, alarımın çalmasına on iki dakika kala uyanırdım. Hızlıca duş aldım. Kendimi rahat hissettireceğine inanarak gecedeki hazırladığım dört kombini sırayla deneyip deneyip çıkarırdım. Giyindiği kıyafetle sadece beden değil zihnen de rahat etmesi gerekiyor insanın. Başa dönüp ilk başta giydiğim kahverengi pantolon ve krem rengi boğazlı kazakta karar kıldım.

İnce uzun bir bedene sahip olduğum için şanslıydım galiba. Ne giysem yakışıyormuş. Öyle diyor ya herkes, ben de inanma eğilimindeyim doğal olarak. Saçlarım artık uzun, kahverengi ve iri dalgalı. Eskiden nasıl da sapsarıydı. Hızlıca bir cümle belirdi zihnimde. “Saçların bana güneşi anımsatıyor, yakıyor tüm bedenimi,” derdi hep. Aklıma doktorum geldi.

“Bu düşünceler yerini farklı pencerelere ve kişilere bırakmalı.”

“Bu da ne demek şimdi?”

“Eskiye düşünmek yok artık demek!”

Kendime söz vermişim. Hayatımı değiştiren, hatırlamadığım o olayın üzerinden tam iki yıl geçmişti. Bana iyi gelecek şeyleri yapmak için acele etmeliydim. Akademisyendim ben, işimi

seviyordum, toparlanıp bir an önce işe dönmeyi düşünmüştüm aylar önce. Evden koşar adımlarla çıkmış, taksiye binmiş okuluma gitmek için sabırsızlanıyordum.

Taksiden iner inmez içeriye girdim. Kararlı, emin adımlarla üniversitenin koridorlarında başım dimdik yürüdüm. Bakışların bazıları sevinmiş gibi görünse de, masseter kaslarını sıkıştırıp tek yanak gülümseme numarası yapanlar da vardı aralarında. Demek ki o kadar da sevilen biri değilmişim. Başımla herkese selam verip temizliği yeni biten odamın kapısından iyi niyetlerimi sıralayarak girdim. Koltuğuma oturduğum sırada, birlikte profesörlük yayını çalıştığım arkadaşım Yeliz, “Tomris! Seni tekrar burada gördüğüme inanamıyorum!” diyerek geldi yanıma, sarıldı. Gözleri dolmuştu. İki yıl boyunca her gün hastaneye gelmiş, nazımı çekmişti. Bir defasında onu hastane odasından kovmuştum, hatırlıyorum. Ağlayarak çıkmış, ertesi gün bir şey olmamış gibi tekrar gelmiş, çorbamı bana o içirmişti.

Kararlı bir ses tonuyla, “Her şey için tekrar teşekkür ederim. Ben iyiyim, hem de çok iyiyim,” dedikten sonra o da rahatladı. Birbirimize sıcacık gülümsedik.

“Yarıda kalan araştırmama yakında başlayacaksın, değil mi?”
“Hayır!”

Gözbebekleri koyulaştı. Yüzü düştü. “Daha fazla zaman kaybetmeyip şimdi başlayacağım,” cevabımla çığlık attı. Öğlen arası için sözleştik, sevinçle çıktı odamdan. Üniversitenin yemekhanesinde yemek yedik, havadan sudan konuştuk, kalktık. Elbette ben Yeliz’den daha heyecanlıydım ama o sergileme konusunda benden daha iyiydi hep. Kütüphaneye gidecektim, o an için ayrıldık.

Boynumdaki kartı okutup içeriye girdim. Kütüphanenin o tanıdık, dingin huzuru hep hoşuma gitmiştir, yine öyle oldu. Görevliye daha önce araştırmaya başladığım, yarıda kalan

çalışmamın adını söyleyip zaman kazanmalıydım. Gülümseyerek yanına yanaştım. Beni görünce sessiz bir şaşırma nidasıyla, “Hocam, nerelerdesiniz?” dedi. Detaya girilecek yer değildi, sadece gülümsedim.

“Edebiyatta Kadın İmgesi ve Aşkın Metaforları üzerine bir araştırma yapıyorum. Kaynaklara nerede daha rahat ulaşırım?”

“G-10/4 bölümü hocam...”

Alfabetik sırayı takip ettim ve işte karşımdaydı. Oldum olası kitap okumayı, kaynak taramayı çok severdim. Elimdeki listeden aramaya başladım. Kucağımda kalın, ince, eski, yeni birçok kaynak kitapla kendime uygun bir yer aradım. Masada yıllara göre sıralayınca, listemde hâlâ bulmam gerekenler olduğunu fark ettim. Arkamı dönüp tekrar tozlu raflara karıştım. Yazısız, siyah deri kaplı bir kitap yana devrilmişti. Elime alıp ilk sayfasına bakmak için açtım ama ne yazarı ne de yayınevi bilgisi vardı. Kitabı yanıma alarak masama oturdum. Biraz toz yuttuğumdan, üç kere üst üste hapşırdım. Çevredeki kimsenin istifini bozmaması hoşuma gitti. Bu esrarengiz kitap, hızlıca baktığım kadarıyla bir aşk hikâyesini anlatıyordu. Masada yığın halinde duran kitapları öncelik sırasına koydum, çok gerekli olmayanları yerine kaldırdım, kitapları alıp evde çalışmaya karar verdim. Siyah deri kaplı kitap da yanıma aldıklarım arasındaydı.

Bankoya yaklaştım, az önceki kız yoktu. Ciddi ve donuk bakışlı biri gelmişti yerine.

“Bu kitapları almak istiyorum, kayıt açabilir misiniz lütfen.”

Görevli yüzüme bakmadan, “Ad, soyad?” dedi umursamaz bir tavırla.

“Doçent Doktor Tomris Esen.”